

Мислители на комунистическия експеримент

Владимир Ленин (1870–1924)

Владимир Улянов, наречен Илич или Ленин, е руски революционер, политик и държавник, последовател на Маркс. Участник в революционните събития в началото на XX в. Учи право в Казанския университет, преживява заточение в Сибир заради революционната си дейност. През Първата световна война е политически емигрант в Швейцария, където активно участва на срещите на социалдемократическите дейци от разпадналия се II Интернационал. През пролетта на 1917 г. с мъчаливата помощ на германското правителство се връща в Русия и се включва активно в политическия живот. Организатор на съветската революция през октомври 1917 г. След 1917 г. е първи ръководител на Съветска Русия, председател на Съвета на народните комисари (правителството). Основните му теоретични приноси са към дефинирането на нова теория за капитализма в *“Империализмът като висш и последен стадий на капитализма”*

(1916), за обосноваването на новия тип болшевишка партия в *“Какво да се прави”* (1902) и особено в последните му статии от 1922–1923 г., известни като *“Завещание”*, където обосновава една система на съветска власт и пазарна икономика. През последната година от живота си е напълно парализиран.

Йосиф Сталин (1879–1953)

Йосиф Джугашвили, наречен Сталин, е политически ръководител на Съветския съюз, революционер и държавник. Роден в Грузия, получава религиозно образование. После се включва в революционното движение, присъединява се към болшевиките. По време на Съветската революция (1917) има второстепенна роля, но получава важния пост на народен комисар по националностите (министър).

През 1921 г. Сталин е избран за генерален секретар на Комунистическата партия и постепенно се освобождава от конкурентите си след смъртта на Ленин през 1924 г. Елиминира последователно видни съратници на Ленин като Троцки, Бухарин, Радек, Зиновиев, Каменев, Пятаков и др., като най-видните от тях са разстреляни като врагове на Съветския съюз след монтирани публични процеси.

През 1934 г. е вече безспорен лидер. Инициатор на масови политически репресии след 1935 г. (*“Московските процеси”*, *“ежовщината”*), създава система от наказателни концентрационни лагери за противниците на режима. Сталин създава система на еднолична тоталитарна диктатура. По време на Втората световна война е върховен главнокомандващ и генералисимус (1941–1945). Умира през 1953 г. от сърдечен удар.

В историята на политическите идеи Сталин остава с текстове, установяващи официалния идеологически канон на съветския марксизъм: *“Въпросите на Ленинизма”* (1924), *“Кратък курс по история на ВКП /б/”* (1938).

Лев Троцки (1879–1940)

Лев Бронщайн, наречен Троцки. Руски революционер, мислител, политик. Участник в революцията от 1905 г., повлиян от марксизма. През 1917 г. се свързва с Ленин, оглавява Петербургския съвет и организира Октомврийската съветска революция. Първи военен комисар (министър) на Съветската република. През 1925–1928 г. участва в полемика срещу Сталин. Изгонен от СССР през 1929 г., той се установява в Мексико през 1937 г., след пребиваване в различни други държави (Турция, Египет). Там е убит по нареждане на Сталин през 1940 г.

Автор е на много текстове. Особена известност през 1937 г. му носи книгата *“Предадената революция”* (в оригинал *“Що е това СССР?”*), където анализира дегенерирането на съветската работническа държава в бюрократична диктатура от бонапартистки тип. Троцки е известен и със своята теория за перманентната революция - процес на последователно прерастване на различни по характер и

тип революции в епохата на империализма и неизбежното им достигане до социалистически етап. Троцки пише текстове и върху литературата и изкуствата.